

LINDESNES GÅRDSUTVIKLING AS

Ytre Sandgate 23B
4514 MANDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Liudmila Pechinkina, 37 01 78 47

Vedtak om avslag på søknaden om mudring i Svennevikbukta

Statsforvalteren i Agder har ferdigbehandlet søknaden fra Lindesnes gårdsutvikling AS om mudring i Svennevikbukta, datert 06.05.2022. Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. naturmangfoldloven § 10, avslår vi søknaden.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen fire uker.

Vi viser til søknad om mudring av masser i sjø, datert 06.05.2022, vedlegg til den og tilleggsopplysninger med resultater av sedimentundersøkelse oversendt på e-post den 04.11.2022. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om avslag på søknaden om mudring i sjø

Statsforvalteren i Agder avslår søknaden fra Lindesnes gårdsutvikling AS om mudring i Svennevikbukta i Lindesnes kommune.

Vedtaket er hjemlet i forurensningsloven § 11, jf. naturmangfoldloven § 10.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Lindesnes gårdsutvikling AS skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 04.11.2022. Gebyret fastsettes til kr 18 700,- (sats 7). Vi gjør oppmerksom på at beløpet er noe høyere enn varslet. Dette er fordi gebyrsatsene ble oppjustert noe f.o.m. 01.01.2023.

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

2 Kort om bakgrunnen for saken

TT Anlegg AS søker på vegne av Lindesnes Gårdsutvikling AS om tillatelse til å mudre 700-800 m³ sediment i Svennevikbukta ved gnr./bnr. 435/358 mfl. i Lindesnes kommune. Det er anslått at tiltaket vil berøre et sjøbunnsareal på ca. 800 m². Formålet med tiltaket er å øke dybden ved eksisterende

bryggeanlegg. Overskuddsmassene ønskes disponert på land på eiendommen gnr./bnr. 434/4 i Lindesnes kommune. Mudringen skal gjennomføres med gravemaskin fra land i løpet av 1-3 uker.

Det er i forbindelse med det omsøkte tiltaket gjort sedimentanalyser av en blandprøve fra fire punkter i tiltaksområdet. Analyseresultatene viser at massene er forurenset med tributyltinn tilsvarende tilstandsklasse V (svært dårlig), og naftalen, antracen og pyren tilsvarende tilstandsklasse III (moderat), jf. Miljødirektoratet sin veileder M-608 «Grenseverdier for vann, sediment og biota». Sedimentene består ifølge analyserapporten av ca. 60 % sand, ca. 39 % silt og ca. 1 % leire. Tiltakshaver foreslår bruk av siltgardin som tiltak mot partikkelspredning.

For området gjelder reguleringsplan for Svennevikbukta (planid 102928F) med tilhørende bestemmelser, vedtatt 07.03.2001. Arealet der tiltaksområdet ligger, er regulert til småbåtanlegg. Lindesnes kommune har i e-post av 23.06.2022 opplyst at tiltaket er i samsvar med gjeldende reguleringsplan.

2.1 Tidligere tiltak i sediment i Svennevikbukta

Daværende Fylkesmannen i Vest-Agder ga den 20.06.2002 tillatelse til å mudre masser ved tre lokaliteter i Svennevikbukta. Total mengde sediment som ble mudret, var 20 800 m³. Mudringen berørte et sjøbunnsareal på 18 350 m², og gjennomsnittlig mudringsdybde var 1 m.

Mellom 2004 og 2009 ble det fylt ut masser i sjø slik den gjeldende reguleringsplanen fra 2001 åpnet for. På begge sider av utfyllingen ble det i tillegg anlagt fyllingsmoloer med tilhørende båtplasser. Totalt ble ca. 3 400 m² sjøbunnsareal berørt av utfyllingen¹.

2.2 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.3 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

¹ Vi har ikke funnet dokumentasjon på at det ble gitt tillatelse(r) til tiltaket/tiltakene etter forurensningsloven. Opplysningene om årstall og berørt sjøbunnsareal er basert på flyfoto. Det er derfor ukjent hvor store mengder masser som ble fylt ut i Svennevikbukta.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

Som nevnt ovenfor, skal Statsforvalteren vurdere både forurensningshensyn og andre faktorer i avveiningen av om en tillatelse skal gis. En tillatelse gis bl.a. dersom Statsforvalteren vurderer tiltaket som forsvarlig ut fra hensynet til biologisk mangfold, forurensningssituasjon og miljøet generelt.

Tiltak i sediment kan direkte og/eller indirekte berøre viktige naturtyper og arter. Ved verdisetting av marine naturtyper benyttes et system der forekomster av naturtypene blir klassifisert som svært viktige (A-lokaliteter), viktige (B-lokaliteter) og lokalt viktige (C-lokaliteter). Verdisetting av marine naturtyper tar utgangspunkt i økologiske kriterier som økologisk funksjon, sjeldenhet og om naturtypene er truet. De økologiske kriteriene er basert på en faglig forståelse av naturtypenes betydning for økosystemene, og i hvilken grad de er sårbare for menneskelig påvirkning. Hvilke arter som er sårbare eller truede, kommer frem av Artdatabankens rødliste for arter². Dersom det finnes viktige/truede naturtyper eller arter innenfor et tiltaksområde, kan det være fare for at tiltaket er i strid med naturmangfoldlovens mål om at mangfoldet av naturtyper skal ivaretas. I slike tilfeller vektes hensynet til naturmangfoldet tungt.

Kunnskapsgrunnlaget (naturmangfoldloven § 8)

Vurdering av hvilket naturmangfold som kan påvirkes av beslutningen, hvilken tilstand dette naturmangfoldet har og hvilke effekter beslutningen vil ha på naturmangfoldet utgjør til sammen kunnskapsgrunnlaget. Kunnskapsgrunnlaget skal gi informasjon for å vurdere hvilken vekt man skal legge på naturmangfold.

Til grunn for vurderingen av kunnskapsgrunnlaget har Statsforvalteren lagt Miljødirektoratet sin kartløsning Naturbase, Artsdatabanken sitt artskart, DN-håndbok 19-2001 «Kartlegging av marint biologisk mangfold», uttalelsen til Fiskeridirektoratet, datert 02.12.2022, og tilgjengelig informasjon om effekter som tiltak i sediment har på viktige naturtyper og vannmiljøet generelt.

Naturmangfoldet som tiltaket kan påvirke

Det omsøkte tiltaket omfatter mudring i et område som delvis ligger innenfor en svært viktig forekomst av den marine naturtypen ålegrasssamfunn (A-lokalitet). Forekomsten dekker store deler av Svennevikbukta og Trelsesboen og ble kartlagt i 2009. Forekomsten beskrives som tette ålegrasenger med kraftige planter. Størrelsen av forekomsten er 85,8 daa³. Av de kartlagte forekomstene av naturtypen ålegrassamfunn i den gamle Lindesnes kommune er den aktuelle forekomsten nest størst og en av de fire svært viktige forekomstene.

² Norsk rødliste for arter ble sist oppdatert i 2021.

³ Faktaark om ålegrasforekomsten Svennevig (BM00057855): [Naturbase faktaark](#).

I nærheten av ålegrassengen ligger det et stort gytefelt for torsk. Feltet ble registrert i 2020 og er vurdert å være lokalt viktig⁴. Figur 1 under viser lokalisering av ålegrassamfunnet og deler av gytefeltet.

Figur 1 Ca. avgrensning av tiltaksområdet (blå polygon) i Sveneivikbukta, forekomst av naturtypen ålegrassamfunn (grønn skravering) og deler av tilgrensende gytefelt for torsk (lys grønn).

Ifølge Naturbase og Artskart, er det registrert observasjoner av flere rødlistede fuglearter i Sveneivikbukta, bl.a. kritisk truede arter (lomvi, hettemåke, vipe), sterkt truede arter (bergand, makrellterne, dvergdykker) og sårbare arter (sjøorre, ærfugl, alke).

Området innerst i Sveneivikbukta, inkludert selve tiltaksområdet, er grunt, og sedimentene der består av silt og sand (bløtbunn). Det er kjent at et stort arts mangfold kan være tilknyttet grunne bløtbunnsområder og at slike områder utgjør viktige beiteområder for fugl og fisk.

Effekter på naturmangfoldet

Når det gjelder effekter av mudring, er de godt kjent gjennom erfaringer fra liknende tiltak. De vanlige konsekvensene er nedslamming og spredning av forurensning fra sediment. Både nedslamming og spredning av forurensning fra sediment er i tillegg eksempler på effekter av mudring som kan påvirke natur utover selve området tiltaket fysisk finner sted.

Mudring kan også direkte påvirke habitat/leveområde til arter ved å fjerne leveområder for bløtbunnsfauna og stykke opp et sammenhengende habitat for bentiske organismer. Dette kan resultere i endringer i artsdiversitet og reduksjon i mengde bentiske organismer. På den måten kan mudring indirekte påvirke fugl og fisk siden grunne bløtbunnsområder er viktige beiteområder.

Når det gjelder effekter av mudring på naturtypen ålegrassamfunn, som vi i det aktuelle tilfellet tar spesielt hensyn til, er forurensning og fysisk habitatødeleggelse de mest alvorlige konsekvensene

⁴ Informasjonen om gytefeltet Njervefjorden-Remnesfjorden er innhentet fra Fiskeridirektoratets kartløsning: [Fiskeri \(fiskeridir.no\)](https://fiskeridir.no).

mudring kan medføre for naturtypen⁵. Det er imidlertid knyttet noe usikkerhet til hvordan og ved hvilke nivåer av forurensning skade oppstår på ålegras i forbindelse med mudring.

Konklusjon

På bakgrunn av det ovennevnte anser Statsforvalteren at naturmangfoldloven § 8 sitt krav til kunnskap om området, dets biologiske mangfold og virkning av det omsøkte inngrepet på naturmangfoldet er oppfylt.

Økosystemtilnærming og samlet belastning (naturmangfoldloven § 10)

Formålet med naturmangfoldloven § 10 er å se tiltaksvirkningen på naturmangfoldet i sammenheng med andre effekter på det samme naturmangfoldet, dvs. sumvirkningen eller den samlede belastningen på naturmangfoldet. Ett tiltak eller noen få tiltak får ikke alltid stor betydning for naturmangfoldet, men mange tiltak av samme art som påvirker det samme naturmangfoldet, kan føre til at den samlede belastningen av tiltakene blir stor. Prinsippet om samlet belastning skal også motvirke en bit-for-bit-svekkelse av naturmangfold og gradvis forvitring av arters leveområder. Vurdering av samlet belastning gjelder både tidligere, nåværende og fremtidige påvirkninger.

Når det gjelder økosystemtilnærming, innebærer en slik tilnærming at tiltak som berører f.eks. én art eller én naturtype, ikke bare kan vurderes for denne arten eller naturtypen. Man må også vurdere om effektene av tiltaket kan påvirke økosystemet som arten/naturtypen inngår i. Det er i slike tilfeller særlig viktig å ta hensyn til arter som har spesielt stor betydning for ulike økosystemfunksjoner. Disse funksjonene er nemlig viktige for at økosystemene skal fungere og levere økosystemtjenester.

Etter vår oppfatning representerer ålegrassamfunnet i Svennevikbukta og Trelsesboen, gytefeltet for torsk Njervefjorden-Remnesfjorden og bløtbunnsområdet i Svennevikbukta et økosystem, jf. naturmangfoldloven § 3 bokstav a. Ålegrassamfunnet i Svennevikbukta og Trelsesboen er spesielt viktig i denne sammenhengen siden ålegrasenger er svært produktive og regnes som viktige økosystemer på verdensbasis. De huser et unikt og rikt biologisk mangfold (både flora og fauna) og fungerer som oppvekst- og næringsområde og skjulested for bl.a. fiskeyngel. Engene motvirker også kysterosjon ved å stabilisere bløte bunnsedimenter. I den konkrete saken vektlegger vi både verdien og størrelsen av ålegrasforekomsten. Som nevnt ovenfor, er det registrert observasjoner av flere fuglearter og et stort gytefelt for torsk i nærheten av ålegrasforekomsten. I tillegg er området innerst i Svennevikbukta et grunt bløtbunnsområde. Etter vår vurdering underbygger det ovennevnte både verdien av ålegrasforekomsten i Svennevikbukta og Trelsesboen og vår oppfatning av at Svennevikbukta og Remesfjorden representerer et økosystem.

Som nevnt i pkt. 2.1 ovenfor, er det tidligere gjennomført flere tiltak i sediment i Svennevikbukta. Tiltakene ble gjennomført før ålegrassamfunnet i Svennevikbukta og Trelsesboen og gytefeltet for torsk Njervefjorden-Remnesfjorden ble kartlagt.

Etter tilbakegang har ålegrasarealet gradvis begynt å bygge seg opp igjen på verdensbasis. Forurensning og inngrep i strandsonen (utbygging, mudring og båttrafikk) regnes blant de største truslene for ålegrasenger i Norge. Andre påvirkninger på ålegrasenger er kraftig vekst av trådformede alger og klimaendringer, bl.a. økt vanntemperatur.

Den omsøkte mudringen er et engangstiltak av et relativt lite omfang⁶. Tiltaket vil direkte berøre kun en liten del av den svært viktige ålegrasforekomsten. Etter vår vurdering er også resten av

⁵ [Ålegras | Havforskningsinstituttet \(hi.no\)](#).

⁶ I henhold til veileder M-350 defineres det omsøkte tiltaket som mellomstort (volum >500 m³ og <50 000m³).

tiltaksområdet viktig ettersom det er en del av det samme økosystemet. Mudringen vil føre til reduksjon av naturtypens utbredelse og fragmentering av bløtbunnsområdet og dermed tap av naturmangfoldet. Ut fra tiltaksområdets beliggenhet kan vi heller ikke utelukke at det blir behov for vedlikeholdsmudring på et senere tidspunkt.

Sedimentundersøkelsene som er gjennomført i forbindelse med det omsøkte tiltaket, viser at miljøtilstanden i sjøbunnen i tiltaksområdet er moderat til dårlig som følge av funn av TBT, sink, kobber og enkelte PAH-forbindelser. Det er rimelig å anta at sedimentene i hele Svennevikbukta er forurenset. Fjerning av forurensete sedimenter ved mudring kan i seg selv være en miljømessig fordel, men den totale miljøgevinsten av tiltaket vil være begrenset siden man ikke fjerner alt som er forurenset, og det er en stor risiko for rekontaminering. Siden tiltaket berører ålegrasengen direkte, vurderer vi at det vil være fare for spredning av forurensning til resten av engen selv ved bruk av siltgardin.

Konklusjon

Slik vi vurderer det, vil den omsøkte mudringen og indirekte konsekvenser av denne bidra til økt belastning på økosystemet som kan innebære negative konsekvenser for naturmangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 10.

Øvrige miljørettslige prinsipper (naturmangfoldloven §§ 9, 11 og 12) og vurdering etter vannforskriften

Vi vurderer ikke øvrige miljørettslige prinsipper og vurderer heller ikke tiltaket etter vannforskriften siden vi gir avslag på søknaden.

Konklusjon

Eiere og brukere av småbåtanlegget vil oppnå økt bruksverdi og ev. salgsverdi dersom det gis tillatelse til den omsøkte mudringen, da dette vil gi bedre tilgang for større båter ved de eksisterende bryggene. Tiltaket omfatter et middels stort inngrep i et område som samlet sett er vurdert å ha stor miljømessig betydning. Med bakgrunn av det ovennevnte vurderer vi at de potensielle negative miljø- og naturmessige konsekvensene av tiltaket veier tyngre enn nytteverdien og fordelen tiltaket ellers medfører, jf. forurensningsloven § 11 femte ledd. Vi vurderer i tillegg at den omsøkte mudringen vil øke den samlede belastningen på økosystemet, jf. naturmangfoldloven § 10. Videre er vi av den oppfatning at økt økosystembelastning ikke er i samsvar med bærekraftig forvaltning av marine ressurser og økosystemer langs kysten som bl.a. innebærer at man skal beskytte disse ved å styrke deres motstandsevne og gjøre tiltak for å gjenopprette dem, jf. FNs bærekraftsmål 14 «Livet i havet» og pkt. 4.14 i Meld. St. 40 «Mål med mening». Vi avslår derfor søknaden om mudring i Svennevikbukta slik den foreligger.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 04.11.2022 søknaden på høring til berørte parter og aktuelle myndigheter. Uttalelsene vi fikk innen fristen er oppsummert under.

Norsk maritimt museum, 24.11.2022

Museet minner om at hvis det under gravingen oppdages kulturhistorisk materiale som kan være vernet eller fredet, må arbeidene stases og museet varsles. De har ingen anmerkninger til tiltaket.

Kystverket, 25.11.2022

Kystverket skriver at det er kommunen som skal vurdere tiltakets konsekvenser for sikkerheten og ferdsele i farvannet og behandle en eventuell søknad etter havne- og farvannsloven siden omsøkte tiltak ligger i kommunes sjøområde.

Fiskeridirektoratet, 02.12.2022

Direktoratet skriver at det er registrert ålegrassamfunn, verdsatt som nasjonalt viktig å ivareta, som vil berøres, både direkte og indirekte, av omsøkte tiltak. Ålegrasenga er overlappende med gytefelt for torsk like utenfor. Det kan videre foregå et generelt yrkes- og fritidsfiske i farvannet.

Fiskeridirektoratet peker på naturmangfoldloven, og bl.a. dens prinsipper om bærekraftig bruk og vern. Videre skriver de at en bærekraftig forvaltning av kystområdene tilsier at man bevarer soner med verdifull eller høy biologisk produksjon i sjø, slik det ofte er i grunne sjøområder nær land og viser til punkt 9.5 i «Statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonen langs sjøen»: «*Terrenginngrep skal unngås på arealer som har betydning for natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.*»

Om konsekvenser av tiltaket sier Fiskeridirektoratet følgende: «*Ålegras er sårbart for inngrep i sjøbunnen i gruntvannsområder. Summen av mange små inngrep medfører dessverre et sterkt press på det marine ressursgrunnlaget. Oppvirvling av masser skygger f.eks. for lystilgang, og reduserer dermed vekstpotensialet. Spredning av partikler vil kunne stresse fisk som skal gyte samt annet dyreliv. Videre er egg og larver sårbare overfor ytre påvirkning. Det er videre en kjent sak at kysttorskbestanden er på et historisk lavmål, og at man har iverksatt tiltak for å bygge opp igjen torskebestanden. Det er viktig at man unngår, gjennom mindre tiltak med tilsynelatende små konsekvenser for det marine miljø, et svært uønsket totalresultat, f.eks. for lokal bestand av kysttorsk o.a. marint biologisk mangfold.*»

Av hensyn til marine ressurser og marint miljø fraråder direktoratet at det gis tillatelse til mudring.

4.1 Kommentarer til innkomne uttalelser

Vi oversendte den 19.12.2022 de innkomne uttalelsene til TT anlegg AS og fikk den 31.12.2022 svar med kommentarer.

Kommentar til uttalelse fra Norsk maritimt museum

TT anlegg skriver at de vi stoppe arbeidene og varsle museet dersom de i forbindelse med arbeidene oppdager kulturhistorisk materiale.

Kommentar til uttalelse fra Kystverket

TT anlegg AS opplyser at det er sendt inn søknad til Lindesnes kommune for behandling etter bl.a. havne- og farvannsloven.

Kommentar til uttalelse fra Fiskeridirektoratet

TT anlegg AS påpeker at det omsøkte området ligger utenfor det som er kartlagt til ålegras. De nevner at det ble gjennomført mudring nord for det omsøkte området i høst/vinter 2002/2003.

Videre kommenterer TT anlegg AS at i dag er dybden i aktuelt område ca. 0,5 m, noe som ikke egner seg til småbåthavn, og mener at seilingsdybde på minimum 1,2 m bør tillates for å kunne gjennomføre og bygge ut formål i gjeldende reguleringsplan.

5 Klagerett

Dere kan klage på vedtaket om avslag og vedtaket om saksbehandlingsgebyr. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er fire uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning

Liudmila Pechinkina
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:

Agder fylkeskommune	Postboks 788 Stoa	4809	ARENDAL
Kari Helen Fidje	Stråndeveien 38	4521	LINDESNES
Thorhild Ekern	Åviksveien 366	4520	Lindesnes
Kristen Arnt Kristensen	Solheiveien 9	4580	LYNGDAL
Gustav Larsen	Bukkensbakken 11	4521	Lindesnes
Norsk Maritimt museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO
TT ANLEGG AS	Doneheia 138	4516	MANDAL
Kystverket	Postboks 1502	6025	ÅLESUND
Fiskeridirektoratet	Postboks 185 Sentrum	5804	BERGEN
Olaf Kenneth Osestad	Svenneviksbakken 16	4521	Lindesnes
Helen Osestad	2307 Freeman Way, Allendale Nj 07401, Usa		
Alf Sigurd Osestad	Kanaltunet 27	4521	Lindesnes
Judit Skjæveland	Grønsfjordveien 14	4521	Lindesnes
Tove Kristensen	Bukkensbakken 3	4521	Lindesnes
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Thor Ivar Osestad	Gåsesteinsveien 15	4521	Lindesnes
Lindesnes kommune	Nordre Heddeland 26	4534	MARNARDAL
Lloyd Kristensen	Bukkensbakken 1	4521	Lindesnes